

RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 22-23 maja 2015 r. na kierunku „politologia”
prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia
realizowanych w formie studiów stacjonarnych
w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Szymona Szymonowica w Zamościu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

**przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior - członek PKA
członkowie:**

- 1. prof. dr hab. Marek Pietraś – ekspert PKA**
- 2. dr hab. Kazimierz Kik – ekspert PKA**
- 3. Artur Gawryszewski – ekspert ds. WSZJK**
- 4. Edyta Prociak – przedstawiciel PSRP**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „politologia” prowadzonym w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Zamościu na poziomie studiów pierwszego stopnia została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (ZO) został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, w tym z pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy ZO.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium
-----------------	---------------------------------------

	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Uczelnia w odpowiedzi na raport z wizytacji poinformowała o podjętych działaniach korygujących i doskonalących zgodnie z sugestiami ZO PKA. W działania te zostaną zaangażowane Zespoły Programowe, ponadto wykorzysta się obowiązującą procedurę, przewidującą konsultacje z interesariuszami.

Uczelnia wyjaśniła własne podejście do procesu umiędzynaradawiania procesu kształcenia i badań naukowych wskazując silną koncentrację na regiony Europy Środkowej i Wschodniej, ponadto na duży udział studentów pochodzących z zagranicy.

Podjęte inicjatywy oraz wyjaśnienia nie skutkują zamianą ocen cząstkowych oraz końcowej, które już na etapie pierwotnym były pozytywne na poziomie - „w pełni”.

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia – w pełni.

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 1

Oceniana jednostka dla kierunku „politologia” wypracowała koncepcję kształcenia i ją realizuje. Przyjęła kierunkowe efekty kształcenia zgodne z ogólnoakademickim profilem kształcenia oraz

wymogami KRK. Powiązane są z obszarowymi efektami kształcenia dla nauk społecznych. Przyjęta koncepcja kształcenia jest zgodna z misją i strategią Uczelni. Potwierdza to oferta kształcenia, realizowanych specjalnościach, treści programowych oraz przyjętych efektów. Tematyka specjalności w dużej mierze warunkowana jest specyfiką społeczno-gospodarczego otoczenia Uczelni oraz zapotrzebowania istniejącego tu rynku pracy. Oferta programowa jest skutkiem konsultacji z partnerami zewnętrznymi, propozycji studentów i absolwentów. Karty przedmiotów zawierają opis zakładanych efektów kształcenia, sposoby weryfikacji pozwalają na ich weryfikację. Znaczące jest umiędzynarodowienie procesu kształcenia w sensie liczby studentów i intensywności współpracy. System weryfikacji efektów kształcenia należy uznać za przejrzysty, powszechnie dostępny. System ECTS od lat jest stosowany, punkty odzwierciedlają realny czas pracy studenta. Spełniony jest wymóg zapewnienia co najmniej 30% punktów ECTS przypisanych przedmiotom do wyboru. Przyjęte dla kierunku „politologia” efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody kształcenia tworzą spójną całość, a formy i metody dydaktyczne są dostosowane do deklarowanych efektów kształcenia, a realizowany program umożliwia ich osiągnięcie.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 1

- a) zmodyfikowanie palety dyscyplin, z którym powiązano kierunek;
- b) zmodyfikowanie modułowych efektów kształcenia dla dostosowywania do specyfiki przedmiotu;
- c) stworzenie oferty zajęć w językach obcych;
- d) poszerzenie palety metod weryfikacji efektów kształcenia
- e) wzmocnienie i zróżnicowanie nadzoru nad praktykami studenckimi w szczególności względem studentów z zagranicy;
- f) poprawy wymaga poziom umiędzynarodowienia kierunku.
- g) rozbudowania wymaga ilość zajęć poświęconych argumentacji i krytycznemu analizowaniu wydarzeń politycznych;
- h) zaleca się zwiększenie komponentu prac pisemnych w toku kształcenia i zaliczania częściowych efektów kształcenia.

1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

Opis stanu faktycznego. Przedstawione ZO dokumenty odnoszące się do Misji i Strategii Rozwoju pochodzą z 2011 roku, zostały zatwierdzone (zmodyfikowane) stosowną Uchwałą Senatu PWSZ. Przyjęta pierwotnie w 2007 roku zawierała jeden cel nadrzędny, 5 celów głównych, 21 celów szczegółowych i 95 zadań. Uczelnia w opracowaniu tych fundamentalnych dokumentów wykazała się należyłą starannością metodologiczną oraz szerokim spojrzeniem na funkcjonowanie szkoły wyższej w specyficznych warunkach miasta i regionu.

Strategia zawiera wizję, misję, cele strategiczne, a także działania i zadania oraz decyzje służące osiągnięciu założonych celów strategicznych i mierników. Ogólny obraz Strategii przedstawiono w formie tzw. „Domu Strategicznego” PWSZ w Zamościu. Odnosi się on do takich sfer jak: edukacja, rozwój kadry, badania naukowe, współpraca z otoczeniem krajowym i zagranicznym, zarządzanie. Można zatem uznać, że przyjęty katalog celów strategicznych jest w pełni właściwy, mieści się w katalogu aktywności szkoły wyższej oraz najważniejszych czynników determinujących jakość nauczania akademickiego. Kierunek studiów politologicznych w pełni został wkomponowany w te działania oraz cele, jest także zgodny z ogólnym profilem kształcenia. Przyjęta optyka studiów została utrzymana w ryzach dyscypliny i jednocześnie stanowi – szczególnie poprzez specjalności –

odpowiedź na lokalne i regionalne potrzeby otoczenia. Z tego też wynika czerpanie z wzorców i dobrych praktyk środowiska naukowego poprzez zaprogramowanie przekazywania aktualnej treści kształcenia, koncentrowanie się na bieżących wydarzeniach świata i regionu. Szczególnej aktualności studiom nadaje przygraniczne położenie miasta oraz liczna obecność studentów zza wschodniej granicy. Warto podkreślić jest jednakże, że w zagospodarowaniu tego obszaru dydaktycznego i wiedzy, PWSZ posługuje się nauczycielami z zagranicy, sam też poprzez własnych akademików jest obecny w polskim środowisku i w krajach ościennych.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny. Misja PWSZ zakłada kształcenie na jak najwyższym poziomie, w poszanowaniu katalogu praw fundamentalnych, dla zaspokojenia potrzeb intelektualnych młodych ludzi oraz jednoczesnego budowania kapitału intelektualnego i społecznego. Przyjęta dla kierunku „politologia” koncepcja kształcenia jest zgodna z misją Uczelni, preferowanymi wartościami oraz strategią rozwoju. Jej celem jest kształcenie młodzieży z uwzględnieniem specyfiki społeczno-ekonomicznej Zamojszczyzny. Odpowiada celom określonym w działaniach na rzecz zapewniania jakości kształcenia oraz uwzględnia wzorce krajowe i międzynarodowe w zakresie kształcenia politologicznego. Nakierowana jest na funkcjonowanie w europejskiej przestrzeni edukacyjnej.

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

Opis stanu faktycznego. Plany rozwoju kierunku „politologia” dotyczą przede wszystkim koncepcji oraz użyteczności kształcenia, a więc wiążą z otoczeniem społecznym, politycznym i gospodarczym. Określone są przede wszystkim w przyjętej przez Uczelnię i misji i strategii jej rozwoju. Rozwój kierunku „politologia” jest pochodną tych działań z jednak wyraźnym uchwyceniem ich specyfiki. W zakresie ewolucji koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku i procesie jej realizacji planowane jest podjęcie następujących działań: 1) rozszerzenie wymiany międzynarodowej; 2) podjęcie działań na rzecz procedury podwójnego dyplomowania; 3) wypracowanie systemu przenoszenia i uznawania zajęć dydaktycznych zaliczonych w innych uczelniach; 4) rozwój oferty *e-learningu*; 5) przygotowanie oferty kształcenia – w ograniczonym zakresie – w języku angielskim; 6) wzmocnienie badań naukowych tworzących podstawę procesu dydaktycznego; 7) rozwój studiów podyplomowych. Działania te niewątpliwie odzwierciedlają krajowe i międzynarodowe tendencje zmiany kształcenia na kierunku „politologia”. Niepokój budzi jednak dotychczasowy niewielki stopień zaawansowania deklarowanych działań.

Wyzwaniem, ale i koniecznością rozwoju zamojskiej politologii jest deklarowana już zmiana profilu kształcenia z ogólnoakademickiego na praktyczny.

Ważnym elementem planów rozwoju kierunku „politologia” jest pogłębianie wiążących z procesem kształcenia i jego absolwentów z otoczeniem społecznym, politycznym i gospodarczym, a w konsekwencji uwzględnianie potrzeb rynku pracy. Wartościowe i uzasadnione jest przygotowywanie absolwenta do pełnienia różnych ról zawodowych i społecznych, wymagających szerokiej, wielodyscyplinarnej wiedzy umożliwiającej adaptowanie się do zmieniającej się rzeczywistości. Działania te mają uwzględniać i już uwzględniają specyfikę społeczno-gospodarczą Zamojszczyzny i istniejącego tu rynku pracy.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje naukowych i społecznych

zmian, szczególnie poprzez ofertę specjalności i deklarowane przejście na profil praktyczny.
1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku. <i>Opis stanu faktycznego.</i> Uczelnia przyporządkowała oceniany kierunek „politologia” do obszaru nauk społecznych oraz wskazała jako dziedzinę nauki społeczne. Bardzo szeroko określiła zakres dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia. Do dyscyplin tych zaliczono bowiem nauki o polityce, nauki o bezpieczeństwie, nauki o obronności, nauki o mediach, nauki o polityce publicznej, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej. Dyskusyjne jednak jest przyporządkowanie ocenianego kierunku wyłącznie do nauk społecznych, co też odzwierciedla systemowe rozwiązania w tym zakresie w Polsce. Oznacza ono jednak konieczność koncentrowania się w procesie kształcenia „od strony” struktur i więzi społecznych, w których funkcjonują jednostki, a nie „od strony” jednostek w tych strukturach funkcjonujących. Dyskusyjne także jest szerokie spektrum dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia. W szczególności odnosi się to do nauki o obronności, ale wydaje się, że także do nauki o poznaniu i komunikacji społecznej. Wartościowe i świadczące o próbie kreatywnego podchodzenia władz Uczelni do kształtowania koncepcji kształcenia są dyskusje i dylematy na temat powiązania kierunku „politologia” z dziedzinami pokrewnymi jak nauki humanistyczne i takie dyscypliny jak historia i filozofia., czy o dziedzinie nauk społecznych, ale uwzględnienie takich dyscyplin jak nauki ekonomiczne, nauki prawne czy nauki o zarządzaniu. W warunkach wielo- czy interdyscyplinarności nauki czy nauk o polityce i istniejących tu dylematów, dyskusja ta jest ważnym głosem na temat kształtowania koncepcji kształcenia na kierunku „politologia” w Polsce. W tym kontekście ważna i znajdująca odzwierciedlenie w koncepcji kształcenia jest deklaracja, że w przypadku sięgania do treści właściwych innym dziedzinom i dyscyplinom, w koncepcjach realizacji poszczególnych przedmiotów nacisk położono na ujęcia politologiczne oraz konieczność realizowania przyjętych kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia. Stąd w ich realizacji nacisk kładziony jest np. na historię polityczną XX wieku, a nie historię jako taką, oraz odpowiednio na filozofię polityki, socjologię polityki, ekonomię polityczną itp. <i>Ocena spełnienia kryterium – w pełni.</i> <i>Uzasadnienie oceny.</i> Kierunek politologia został przypisany do struktury nauki, jednakże rozważania wymaga specyfika tego zabiegu z uwagi na przyjętą koncepcję kształcenia oraz rozwój dyscypliny naukowej.
1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.* <i>Opis stanu faktycznego.</i> Szkoła dla ocenianego kierunku studiów przygotowała efekty kształcenia. Są

one zgodne z obszarowymi efektami kształcenia określonymi dla nauk społecznych. Dotyczą wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z uwzględnieniem specyfiki kierunku „politologia” i właściwych dla niego efektów kształcenia i odpowiadających im treści kształcenia. Są one zgodne z profilem ogólnoakademickim. Przyjęte bowiem efekty kształcenia określają elementy wiedzy i umiejętności o charakterze teoretycznym. Łączna liczba przyjętych efektów kształcenia (52) jest dość wysoka, ale wydaje się do zaakceptowania.

W odniesieniu do kierunkowych efektów kształcenia dotyczących „wiedzy” i zgodnie też z przyporządkowaniem obszarowi nauk społecznych, koncentrują się przede wszystkim na strukturach organizacji i funkcjonowania życia społecznego i politycznego, istniejących tu więzi i struktur komunikacji w życiu publicznym. Zasadnie uznano, że życie społeczno-polityczne na charakter wielopoziomowy od tego lokalnego, poprzez ten państwowy do poziomu środowiska międzynarodowego. Wydaje się jednak, że w warunkach procesów globalizacji – szanując prawo ocenianej jednostki do autorskiego określenia efektów kształcenia – tylko w jednym efekcie (K_W14) odwołano się do środowiska międzynarodowego i użyto określenie „stosunki międzynarodowe”. Wydaje się, że zbyt skomplikowano się na wiedzy dotyczącej wnętrza państwa. Wartościowym i uzasadnionym zamysłem jest łączenie wiedzy na temat rzeczywistości społeczno-politycznej, jej zorganizowania, funkcjonowania i uwarunkowań, z wiedzą na temat jej badania.

Podobnie w odniesieniu do umiejętności uwzględniono głównie te dotyczące głównie wewnątrzpaństwowego życia społeczno-politycznego, jego interpretacji, dostrzegania podstawowych relacji i wyjaśniania życia społeczno-politycznego oraz jego badania i prognozowania. Z kolei „kompetencje społeczne” głównie funkcjonowania w życiu społeczno-politycznym, aktywności obywatelskiej i funkcjonowania w społeczeństwie wielokulturowym oraz stałego podnoszenia kompetencji w społeczeństwie ryzyka”.

Przyjęte efekty kształcenia wydają się być zrozumiane, wykonalne i możliwe do weryfikacji. Istotnym jednak problemem jest określanie efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. W odniesieniu do zdecydowanej większości z nich, w opracowanych sylabusach, występuje literalne przeniesienie kierunkowych efektów kształcenia bez próby określenia specyfiki efektów kształcenia dla przedmiotów – modułów. Dotyczy to m. in. takich przedmiotów jak „wstęp do badań politologicznych”, „współczesne systemy polityczne”, „współczesne stosunki międzynarodowe”, „współczesna myśl polityczna”, „system polityczny RP”, „system bezpieczeństwa narodowego i reagowania kryzysowego”, „samorząd i polityka lokalna”, „religie z związki wyznaniowe”, „polska myśl polityczna”, „polityka i strategia bezpieczeństwa RP”, „polityka bezpieczeństwa wybranych państw”, „podstawy prawa administracyjnego”, „partie polityczne i systemy partyjne”. W odniesieniu do wymienionych przedmiotów niezbędna jest „indywidualizacja” efektów kształcenia, uwzględnianie ich specyfiki z jednoczesnym odniesieniem do kierunkowych efektów kształcenia.

Są także sylabusy przedmiotów, w których dokonano „indywidualizacji” efektów kształcenia, z uwzględnieniem specyfiki tych przedmiotów z jednoczesnym odniesieniem do kierunkowych efektów kształcenia. Są to m. in. takie przedmioty jak „demografia i statystyka”, „retoryka i erystyka”, „Polska w procesie integracji europejskiej”, „polityki szczegół UE”, „polityka społeczna”, „polityka gospodarcza”.

W opinii studentów program studiów jest co do zasady logicznie skonstruowany i zakłada systematyczny rozwój nabywanych umiejętności, który jest odzwierciedlony w kolejności realizowanych przedmiotów. Studenci nie potrafili zdefiniować czym są efekty kształcenia, jednakże, co do zasady potrafili wskazać przykładowe umiejętności oraz kompetencje, które nabywają zarówno podczas poszczególnych przedmiotów, jak i w toku całych studiów. Przedstawione im przykładowe zakładane efekty kształcenia w większości przypadków uznali za sformułowane w sposób zrozumiały i ocenili je jako możliwe do osiągnięcia oraz zweryfikowania. Wykładowcy podczas pierwszych zajęć dydaktycznych powinni jednak położyć większy nacisk na zapoznanie studentów z terminologią

używaną w sylabusach.

Ocena spełnienia kryterium- znacząco.

Uzasadnienie oceny. Jednostka określiła efekty kształcenia, mieszczą się one w obszarze kształcenia, są także właściwe względem dziedziny nauki i wybranych dyscyplin naukowych. Rozważania wymaga – w toku działań doskonalących – rewizja liczby efektów kierunkowych oraz poszerzenie ich zakresu o relacje międzynarodowe. Poprawy i tym samym zestandaryzowania wymaga opracowanie modułowych efektów kształcenia będących uszczegółowieniem tych na poziomie kierunkowym. Studenci nie znali definicji „efektów kształcenia”, pomimo że potrafili wskazać ich przykłady. Zaznajomienie studentów z terminologią dotyczącą procesu kształcenia spowoduje, że staną się oni bardziej świadomymi uczestnikami systemu zapewniania jakości kształcenia oraz w bardziej świadomy sposób będą uczestniczyć w procesie ewaluacji tego systemu.

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym

liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

Opis stanu faktycznego

1.5.1

Oceniany kierunek studiów nie należy do tych kierunków, o których mowa w art. 9b oraz w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

1.5.2

Oceniana jednostka przygotowała spójny program kształcenia dla kierunku „politologia”. Obejmuje on grupę przedmiotów wspólnych, grupę przedmiotów fakultatywnych wybieranych przez studenta oraz ofertę licznych modułów – specjalności wybieranych przez studenta. Należy wyraźnie podkreślić, że przyjęty program kształcenia, będąc „autorską” ofertą ocenianej jednostki, odzwierciedla współczesne tendencje badań politologicznych, aktualny stan wiedzy politologicznej i tendencje nauczania. W odniesieniu do grupy przedmiotów wspólnych, w większości kierunkowych, wartościowym elementem jest myślenie w kategoriach wielopoziomowości (poziom lokalny, poziom państwa, poziom środowiska międzynarodowego włącznie z procesami integracji) sfery życia publicznego i procesów sprawowania władzy będących przedmiotem badań i nauczania politologicznego. Obok tego wartościowe jest myślenie w kategoriach wielowymiarowości tej sfery (wymiar polityczny, gospodarczy, społeczny, ekologiczny), w kategoriach więzi, struktur, instytucji, form organizacji życia społeczno-politycznego, mechanizmów sterowania nim i procesów komunikacji z jednoczesnym uwzględnieniem warstwy myśli politycznej. Koniecznym uzupełnieniem tych treści jest wiedza na temat historii Polski i najnowszej powszechnej, a także wiedza na temat geografii politycznej oraz demografii i statystyki. Uwzględniona została także wiedza na temat badań politologicznych i technologii informacyjnych.

Starannie została przemyślana oferta przedmiotów do wyboru w formule tematów alternatywnych, ale w ramach wspólnego obszaru. Na tej zasadzie studentom oferowana jest do wyboru socjologia lub filozofia, dzieje i kultura Żydów lub kultura Europy, mniejszości narodowe i etniczne lub modele polityki narodowościowej, religie i związki wyznaniowe lub modele polityki wyznaniowej, retoryka i krytyka lub kreowanie wizerunku w polityce, migracje ludności lub Polacy w świecie. Ofertę tę uzupełniają zajęcia z języka obcego oraz seminarium dyplomowe.

Niezwykle bogata jest oferta modułów – specjalności oferowanych studentom do wyboru. W

warunkach ograniczonej liczby studentów, pojawia się jednak pytanie o możliwość faktycznego skorzystania przez studentów z tej bogatej oferty. Oferowane specjalności to: administracja publiczna, integracja europejska i polityka regionalna, polityka bezpieczeństwa i reagowanie kryzysowe, dziennikarstwo współczesne, marketing polityczny, *public relations*, pomoc społeczna, samorząd terytorialny i polityka lokalna.

Zakres wiedzy oferowanej we wszystkich trzech grupach przedmiotów jest zgodny z aktualnym stanem wiedzy politologicznej i tendencjami jej ewolucji. Umożliwia także realizację założonych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności ale i kompetencji społecznych. Przyjęty program umożliwia bowiem wykazywanie się absolwentowi wiedzą ogólną z zakresu nauk społecznych i wiedzą szczegółową z zakresu politologii; zdolnością krytycznej oceny procesów społeczno-politycznych; przygotowaniem do uczestnictwa w życiu społeczno-politycznym; umiejętnością rozwiązywania problemów zawodowych; zdolnością zachowywania się w sposób profesjonalny i etyczny.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

1.5.3

Oceniana jednostka w realizacji procesu dydaktycznego na kierunku „politologia” stosuje różnorodne metody dydaktyczne. Dobierane są one z uwzględnieniem specyfiki treści kształcenia w ramach każdego z modułów. Obok wykładów jako tradycyjnej formy aktywności dydaktycznej, stosowane są formy umożliwiające aktywizowanie studentów i ich pracę własną. Należą do nich przede wszystkim ćwiczenia, ale także konwersatoria, seminaria i warsztaty. W ramach – zwłaszcza ćwiczeń i konwersatoriów – do stosowanych metod aktywizujących należy zaliczyć przede wszystkim wystąpienia studentów w postaci referatów, stymulowanie dyskusji przy pomocy problemowo formułowanych pytań, dyskusji na temat przeczytanych lektur o tematyce politologicznej. Formy te podporządkowane są osiągnięciu założonych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Prowadzone zajęcia – zwłaszcza przedmiot „Wstęp do badań politologicznych” umożliwiają przynajmniej wstępne przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań. Istotnym elementem indywidualizacji procesu kształcenia i osiągnięcia założonych efektów kształcenia jest określona w regulaminie studiów możliwość ich kontynuacji w formie indywidualnego ich planu lub indywidualnego ich programu. Studenci ocenianego kierunku korzystają przede wszystkim z pierwszej z wymienionych form, co jednak oznacza, że dominującym motywem są sytuacje „losowe” studentów, a nie osiągnięcia w procesie studiowania i dążenie do ich zwiększania. Niezależnie od indywidualnego planu czy programu studiów studenci posiadają opiekuna naukowego.

Studenci pozytywnie ocenili dobór treści kształcenia oraz formy zajęć do efektów kształcenia jakie mają osiągnąć w ramach poszczególnych przedmiotów. Wskazali na stosowane przez wykładowców aktywizujące formy zajęć takie jak praca projektowa w grupach, dyskusje na wybrane tematy oraz sesje referatów studenckich.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

1.5.4

Zgodnie z przyjętym planem studiów ich program jest realizowany w czasie 2015 godzin zajęć

dydaktycznych. Czas ten wydaje się umożliwiać realizację treści kształcenia i założonych efektów kształcenia. Wymienionej liczbie 2015 godzin dydaktycznych przypisanych jest 180 punktów ECTS, co oznacza 30 punktów ECTS przypadających na każdy z sześciu semestrów. Student jest zobowiązany do uzyskania 90 punktów ECTS w czasie zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich. Za realizację zajęć z przedmiotów wspólnych podstawowych i kierunkowych student uzyskuje łącznie 94 punkty ECTS. Punkty te przyznano także za język obcy (9 punktów za 120 godzin), praktykę zawodową (4 punkty za 3 tygodnie) oraz zajęcia z wychowania fizycznego (2 punkty za 60 godzin).

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

1.5.5

Funkcjonujący w ocenianej jednostce system punktów ECTS jest zgodny z obowiązującymi przepisami. Punkty ECTS odzwierciedlają realny czas pracy studenta i odnoszą się do wszystkich elementów procesu dydaktycznego ujętych w programie studiów. Są przyznawane po uzyskaniu zaliczenia lub zdaniu egzaminu i nie są zależne od uzyskanej oceny. Jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta 25-30 godzin nakładu pracy.

Dla studiów I stopnia, kończących się uzyskaniem tytułu licencjata, całkowity limit punktów ECTS wynosi 180, a więc 30 punktów za semestr. Student może być wpisany na kolejny semestr z liczbą punktów mniejszą niż 30, o ile jednak możliwe jest uzupełnienie tego niedoboru w następnych semestrach.

Oceniana jednostka prowadzi kształcenie na kierunku „politologia” na poziomie studiów pierwszego stopnia. Chociaż nie ma takiego obowiązku, prowadzi badania naukowe, które tworzą podstawę procesu dydaktycznego z wielu przedmiotów. Z dokumentacji wynika, że ponad 50% ogólnej liczby punktów ECTS, przypisanych poszczególnym przedmiotom i modułom, jest realizowana w powiązaniu z prowadzonymi w Instytucie badaniami naukowymi w dziedzinie nauk społecznych.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

1.5.6

Oceniana jednostka oferuje studentom szerokie spektrum zajęć wybieranych przez studenta. Zróżnicowane są one co do form organizacji procesu dydaktycznego, ale i co do nauczanych treści. Są to bowiem przedmioty fakultatywne, tematycznie sprofilowane specjalności, seminarium dyplomowe, lektoraty języka obcego oraz praktyki. Oferta przedmiotów do wyboru została przygotowana w formule tematów alternatywnych, ale w ramach wspólnego tematycznego obszaru. Na tej zasadzie studentom oferowana jest do wyboru socjologia lub filozofia, dzieje i kultura Żydów lub kultura Europy, mniejszości narodowe i etniczne lub modele polityki narodowościowej, religie i związki wyznaniowe lub modele polityki wyznaniowej, retoryka i erystyka lub kreowanie wizerunku w polityce, migracje ludności lub Polacy w świecie.

Bogata jest oferta modułów – specjalności oferowanych studentom do wyboru. Są to: administracja publiczna, integracja europejska i polityka regionalna, polityka bezpieczeństwa i reagowanie kryzysowe, dziennikarstwo współczesne, marketing polityczny, *public relations*, pomoc społeczna, samorząd terytorialny i polityka lokalna.

Liczba punktów ECTS przyznanych za zajęcia wybierane przez studenta łącznie wynosi 68, co oznacza 38% ogólnej ich liczby (180) dla pierwszego stopnia kształcenia. Spełniony jest więc wymóg nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji

odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku. Należy też dodać, że liczba godzin zajęć wybieranych wynosi 810 na łączną ich liczbę 2015.

Wszystkim przedmiotom przypisane są ECTS, które zdaniem studentów odzwierciedlają nakład pracy niezbędny do uzyskania zdefiniowanych efektów kształcenia. Studenci mają możliwość indywidualizacji toku kształcenia poprzez swobodny wybór m.in. specjalności, lektoratów, fakultetów, seminarium dyplomowego oraz zajęć z wychowania fizycznego. Ponadto osoby szczególnie uzdolnione albo niepełnosprawne mają możliwość szerszej indywidualizacji toku kształcenia poprzez korzystanie odpowiednio z indywidualnego programu studiów albo indywidualnej organizacji studiów. W opinii studentów Uczelnia nie stwarza utrudnień związanych z uzasadnionym wykorzystywaniem tych możliwości.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

1.5.7

W ocenianej jednostce na kierunku „politologia” proces kształcenia realizowany jest z wykorzystaniem różnorodnych formy organizacji procesu dydaktycznego. Zasadą wyboru tych form jest ich dostosowanie do specyfiki treści kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów. Stosowane są bowiem takie formy organizacji procesu dydaktycznego jak wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria, warsztaty. Wyraźne jest preferowanie aktywizujących form organizacji procesu dydaktycznego z jednoczesnym wykorzystywaniem urządzeń multimedialnych. Preferencję dla form aktywizujących potwierdzają chociażby proporcje liczby godzin wykładów i ćwiczeń. Na ogólną liczbę 2015 godzin zajęć dla całego procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku i stopniu kształcenia 845 przypada na wykłady, a 1050 na ćwiczenia. Tak określone proporcje różnych form realizowanych zajęć tworzą dobre przesłanki osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dotyczy to także wiedzy i umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej.

Na podstawie informacji otrzymanych od władz ocenianej jednostki, a dotyczących liczby grup studentów uczestniczących w zajęciach, należy podkreślić, że są to wielkości sprzyjające osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Ćwiczenia odbywają się w grupach 25-30 osobowych, chociaż na specjalności „administracja publiczna” grupa liczy 34 osoby. Grupy językowe liczą od 15 do 25 osób, zaś zajęcia z przedmiotu „technologia informacyjna” prowadzone są w pracowni komputerowej w grupach liczących nie więcej niż 15 osób. Z kolei grupy seminariów dyplomowych liczą 10-11 studentów.

Oceniana jednostka na kierunku „politologia” nie prowadzi procesu dydaktycznego w formie kształcenia na odległość.

W opinii studentów liczebność grup oraz warunki techniczne służą maksymalizacji osiąganych efektów kształcenia. Studenci wiedzę zdobytą podczas wykładów wykorzystują i uzupełniają podczas ćwiczeń/warsztatów. Treści przekazywane studentom w toku realizacji przedmiotów są w ich opinii spójne z wymaganiami egzaminacyjnymi.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

1.5.8

Praktyki zawodowe są integralną częścią procesu kształcenia. Przygotowano dla nich odrębne efekty kształcenia, określając zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Ponadto proces realizacji i zaliczania praktyk zawodowych regulowany jest odrębnymi, przyjętymi przez Uczelnię

przepisami. Są to: *Regulamin studenckich praktyk zawodowych* w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Szymona Szymonowica w Zamościu stanowiący załącznik do *Uchwały Senatu nr 194/XVII/2012, z dnia 18.06.2012 r. oraz program praktyk na kierunku politologia* stanowiący załącznik do *Uchwały Senatu Nr 195/XVII/2012, z dnia 18 czerwca 2012 r.*

Organizacją praktyk zawodowych w Uczelni zajmuje się Biuro Karier i Praktyk Studenckich. Do praktyk przypisane są 4 punkty ECTS.

Zgodnie z informacjami i wyjaśnieniami przedstawionymi przez władze i pracowników odpowiedzialnych za praktyki zawodowe w ocenianej jednostce, realizowane są one na podstawie porozumienia pomiędzy uczelnią a wybranym przez nią lub studenta zakładem pracy w wymiarze 3. tygodni. Uczelnia przedstawiła wykaz umów z różnorodnymi podmiotami, na podstawie których studenci kierunku „politologia” mogą realizować praktyki.

Najczęściej są to: struktury partii politycznych, wydawnictwa, urzędy miast i gmin, starostwa powiatowe oraz inne struktury administracji publicznej. W 2014 r. praktyki zawodowe studenci ocenianego kierunku realizowali praktyki w 43 instytucjach i zakładach pracy.

Mając na uwadze fakt, iż dość znaczna liczba studentów ocenianego kierunku pochodzi z Ukrainy, istotnym problemem w odniesieniu do praktyk zawodowych tej grupy studentów stało się odbywanie praktyk na Ukrainie i ich zaliczanie na podstawie przedłożonej dokumentacji. Zgodnie z informacjami otrzymanymi od osób odpowiedzialnych za praktyki, od roku akademickiego 2014/2015 studenci z Ukrainy realizują praktyki w Polsce.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji oraz rozmów ZO z osobami odpowiedzialnymi za praktyki, należy podkreślić, że oceniana jednostka zapewnia właściwą organizację praktyk. Instytucje, w których są one realizowane, są właściwie dobierane zgodnie ze specyfiką kierunku „politologia”, umożliwiając realizację przyjętych efektów kształcenia. Różnorodność i liczba miejsc realizacji praktyk wydają się być w pełni dostosowane do liczby studentów.

Studenci samodzielnie wybierają miejsce, w którym będą realizować praktyki zawodowe, studenci potwierdzili, że podczas praktyk zawodowych realizują zadania merytoryczne, pozwalające im częściowo wykorzystać wiedzę zdobytą podczas zajęć dydaktycznych. Weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia podczas praktyk zawodowych dokonuje opiekun praktyk na podstawie przedłożonego mu dzienniczka praktyk.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

1.5.9

Oceniana jednostka na kierunku „politologia” umiędzynaradawia proces kształcenia, a program kształcenia tworzy tego przesłanki. Jednakże w odniesieniu do podejmowanych działań trudno o jednoznaczną ocenę. Z jednej bowiem strony, zasługującym na podkreślenie sukcesem Uczelni i kierunku jest znacząca liczba studentów – cudzoziemców, przede wszystkim z Ukrainy. Wartościowym osiągnięciem Uczelni jest sprzyjająca umiędzynaradawianiu procesu kształcenia współpraca z partnerem z Ukrainy jakim jest Narodowy Uniwersytet „Akademia Ostrogska” w Ostrogu. Zgodnie z deklaracją władz Uczelni zaawansowane są prace nad wspólnymi studiami politologicznymi z wymienionym partnerem. Uczelnia umożliwia także mobilność studentów w ramach programu Erasmus.

Wartościowym pomysłem na umiędzynaradawianie procesu dydaktycznego z jednoczesnym włączaniem studentów do aktywności naukowo-badawczej są wspólne publikacje studentów polskich i ukraińskich, i tych studiujących w ocenianej jednostce oraz tych studiujących w uczelniach partnerskich na Ukrainie, głównie Akademii Ostrogskiej, ale także w Uniwersytecie im. Iwana Franko we Lwowie oraz Uniwersytecie Ł. Ukrainki w Łucku. Co istotne, współpraca wymienionych

uczelni z ocenianą jednostką w odniesieniu do procesu dydaktycznego podlega ewolucji. O ile początkowo polegała na wzajemnych pobytach grup studenckich, to obecnie dodatkowo studenci z obu państw organizują cykliczne, co semestralne konferencje naukowe oraz przygotowują wspólne publikacje.

Z drugiej jednak strony, słabością oferty dydaktycznej – co też podkreślali studenci w czasie spotkań z ZO - jest brak zajęć w językach obcych. Zmiana tego jest istotnym i pilnym wyzwaniem dla ocenianej jednostki.

Uczelnia wspiera mobilność studentów poprzez uczestnictwo w programie ERASMUS. Studenci są należycie poinformowani o możliwościach wyjazdu na wymianę oraz o procedurze rekrutacyjnej. Mimo to zaledwie kilka osób decyduje się na uczestnictwo w wymianie. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest głównie lęk przed zmianą otoczenia oraz bariera językowa. Uczelnia ma rozwiniętą współpracę na Ukrainie, organizowane są konferencje naukowe z udziałem polskich i ukraińskich studentów. Uczelnia nie organizuje zajęć prowadzonych w języku obcym, a studenci wskazali ZO, że byliby zainteresowani uczestnictwem w tego typu zajęciach zorganizowanych na poziomie adekwatnym do ich kompetencji językowych.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny kryterium 1.5. Program studiów oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji na poziomie odpowiadającym studiom licencjackim. Zaleca się doskonalenie procesu kształcenia w zakresie oferty zajęć w językach obcych, wzmocnienie nadzoru nad praktykami studenckimi oraz jego dostosowanie w związku z umiędzynarodowieniem społeczności studenckiej. Poprawy wymaga poziom umiędzynarodowienia kierunku m.in. poprzez zorganizowanie zajęć prowadzonych w języku obcym oraz rozwinięcie współpracy bilateralnej. Program studiów w opinii studentów jest logicznie skonstruowany, a wymagania egzaminacyjne odpowiadają wiedzy i umiejętnościom zdobywanym w toku zajęć. Punktacja ECTS jest w opinii studentów zgodna z przyjętymi standardami. Studenci mają ograniczoną możliwość indywidualizacji toku kształcenia w obrębie wybranych specjalności. Praktyki zawodowe stanowią uzupełnienie programu studiów i umożliwiają studentom poznanie specyfiki pracy.

1.6 Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

Opis stanu faktycznego

1.6.1

Oceniana jednostka wypracowała jednolite dla całej Uczelni zasady rekrutacji. Na każdy rok akademicki są one określane stosowną uchwałą Senatu. Zgodnie z przyjętymi zasadami o przyjęcie na studia mogą ubiegać się kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, uzyskane w trybie egzaminu maturalnego - „nowa matura” lub egzaminu dojrzałości - „stara matura”. Postępowanie kwalifikacyjne na I rok studiów przeprowadza Uczelniana Komisja Rekrutacyjna powołana przez Rektora. Zgłoszenia kandydatów na studia przyjmowane są za pośrednictwem rejestracji w systemie internetowej

rejestracji kandydatów. Kwalifikacja kandydatów na poszczególne kierunki studiów – włącznie z kierunkiem „politologia” dokonywana jest w ramach limitu miejsc określonego uchwałą Senatu. Kandydaci zobowiązani są do wniesienia opłaty rekrutacyjnej oraz złożenia wymaganych dokumentów. Od decyzji Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej przysługuje odwołanie do Rektora w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji. Odwołania są składane na piśmie, a decyzja Rektora jest ostateczna.

W ostatnich kilku latach specyfikę procesu rekrutacji na ocenianej uczelni i kierunku warunkuje znaczące zainteresowanie podjęciem studiów przez obcokrajowców. W związku z tym Uczelnia zarządzeniem Rektora nr 11/2014 z dnia 27 maja 2014 roku przyjęła odrębne zasady rekrutacji dla tej grupy kandydatów.

Oceniając przyjęte regulacje, należy podkreślić, że są one zobiektywizowane, dostępne dla kandydatów i zapewniające im równość szans w procesie rekrutacyjnym. Wydają się tworzyć przesłanki właściwego doboru kandydatów na oceniany kierunek, nie zapominając jednak o istniejących uwarunkowaniach demograficznych.

Studenci pozytywnie oceniają zasady rekrutacji, ponieważ w ich ocenie ma on wpływ na właściwy dobór kandydatów, a w konsekwencji, na wysoki poziom studentów. Zdaniem studentów przyjęte zasady rekrutacji nie dyskryminują żadnej z grup kandydatów.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

1.6.2

Rozwiązania w zakresie potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza formalnym systemem studiów są wprowadzane do systemu szkolnictwa wyższego w Polsce. Dotyczy to także ocenianej jednostki. Regulacje tego dotyczące zostały przyjęte uchwałą Senatu Uczelni Nr 102/X/2015 z dnia 20 kwietnia 2015 roku w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Szymona Szymonowicza w Zamościu. W dokumencie tym zaakceptowano zjawisko edukacji pozaformalnej oraz określono procedurę uznawania osiągniętych w tej postaci efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W dokumencie tym – uwzględniając obowiązujące w Polsce regulacje prawne – określono kryteria i procedurę uznawania kształcenia pozaformalnego. Oznacza to, że oceniana jednostka i w odniesieniu do ocenianego kierunku jest przygotowana do potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza formalnym systemem studiów.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny kryterium 1.6. Uczelnia przygotowuje zasady rekrutacji oraz zatwierdza je będąc w zgodzie z przepisami prawa i kalendarzem rekrutacji. Przyjęte zasady umożliwiają dobór kandydatów, który – z uwagi na uwarunkowania demograficzne – sprowadzają się de facto do spełnienia wymogów formalnych i merytorycznych (w zakresie dysponowania kwalifikacjami szkoły średniej). Rekrutacja opiera się o regulamin uchwalony przez Senat Uczelni i udostępniony do publicznej wiadomości. Procedura rekrutacyjna jest sformalizowana i zakłada ustalenie listy osób przyjętych na studia na podstawie obiektywnych kryteriów. Podczas wizytacji nie zidentyfikowano naruszeń przyjętej procedury rekrutacyjnej. ZO zwraca uwagę na potrzebę jakościowego nadzoru nad osobami rekrutowanymi spoza polskiego czy unijnego obszaru szkolnictwa. Uczelnia jest przygotowana do weryfikowania efektów uczenia się.

1.7 System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

Opis stanu faktycznego

1.7.1.

Oceniana jednostka na kierunku „politologia” wypracowała i stosuje metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Dotyczą one wiedzy, umiejętności, ale i kompetencji społecznych. Stosowane metody sprawdzania i oceniania są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i - co do zasady – umożliwiają sprawdzenie i ocenę tych efektów. Opinia ta dotyczy także efektów kształcenia w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych. Stosowane są dwie znormalizowane w skali kierunku formy: dla zaliczeń i egzaminów testowych wykorzystuje się kryterium punktowe/procentowe sumujące się do 100 zaś dla formy pisemnej, ustnej itp. kryteria opisowe.

W systemie punktowo/procentowym na ocenę dostateczną należy uzyskać 51-60 punktów/procent, dostateczną plus odpowiednia: 61 – 70; dobrą 71 – 80; dobrą plus 81 – 90 oraz ocenę bardzo dobrą 91 – 100 punktów/procent.

Z kolei w odniesieniu do kryteriów opisowych precyzyjnie i jednocześnie transparentnie określono dla każdej z ocen (dostateczny, dostateczny plus, dobry, dobry plus, bardzo dobry) niezbędny poziom osiągnięcia efektów kształcenia. Szczegółowe opisy zawarte są w sylabusach każdego przedmiotu. Obok tego elementem weryfikacji efektów kształcenia są prace etapowe oraz prace dyplomowe. W odniesieniu do tych ostatnich z uznaniem należy odnieść się do przygotowanej przez ocenianą jednostkę dokumentacji dotyczącej procesu dyplomowania.

Jednakże analiza sylabusów kilkudziesięciu przedmiotów zwraca jednak uwagę na dość sporą „monotonię” sposobów weryfikacji efektów kształcenia. Najczęściej jest to bowiem „egzamin ustny” lub „zaliczenie pisemne”. W odniesieniu do przedmiotu „Wstęp do badań politologicznych” deklarowaną metodą weryfikacji efektów kształcenia, a więc wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, jest „test zaliczeniowy”. Zastanawia i budzi wątpliwości, czy metoda ta umożliwia weryfikację wszystkich efektów kształcenia przyjętych dla tego przedmiotu. Dobrym pomysłem jest „przygotowanie zestawienia bibliografii”. Jak jednak weryfikować wiedzę, ale i umiejętności w zakresie metod i technik badawczych? Niezbędne jest przemyślenie metod weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu do wymienionego przedmiotu, ale i zastanowienie się nad możliwością wyjścia poza wskazaną wcześniej „monotonię”, a więc poszerzenie spektrum metod weryfikacji.

Niewielka jest liczba prac pisemnych (esejów) przygotowywanych w toku studiów. W ocenie studentów przyjęta przez Uczelnię konstrukcja programu studiów pozwala na przygotowanie do pisania pracy dyplomowej oraz zdania egzaminu dyplomowego. Studenci mają możliwość zaangażowania w prace badawcze uczestnicząc w pracach kół zainteresowań oraz przygotowując artykuły naukowe do periodyków, w tym wydawanych przez Uczelnię. W opinii studentów Uczelnia zapewnia właściwe warunki wspierania procesu uczenia się. System oceny osiągnięć dydaktycznych studentów zawiera wystandaryzowane wymagania. Szczegółowy program nauczania w formie sylabusów oraz zasady zaliczenia przedmiotu i wymagania egzaminacyjne są przedstawiane studentom na pierwszych zajęciach przez prowadzących. Studenci pozytywnie odnoszą się do oceniania ich osiągnięć, informacja w tym zakresie jest pełna, przejrzysta i właściwa, formułowane oceny dotyczące weryfikacji procesu uczenia są obiektywne.

Syntetyczna ocena prac dyplomowych:

1. tematyka prac była zgodna z profilem kierunku studiów. Podejmowane były bowiem tematy związane z procesami sprawowania władzy na poziomie wnętrza państwa lub na poziomie środowiska międzynarodowego. Tematyka tych prac uwzględnia więc tożsamość obszaru badawczego politologii, jest zgodna z przyjętymi efektami kształcenia i służy ich realizacji. Wskazane jest jednak, aby przy formułowaniu tytułów prac uwzględniać kategorie analiz politologicznych.
2. pod względem merytorycznym w sensie wykorzystanego materiału empirycznego poziom prac – mimo że zróżnicowany – jest dość dobry. Z reguły wykorzystywany jest obszerny, zgromadzony z dużą starannością, materiał faktograficzny. Dominuje jednak opis. Brakuje osadzania podejmowanych tematów w szerszym kontekście wiedzy teoretycznej ich dotyczących, odzwierciedlającej stan badań.
3. sporo jednak do życzenia pozostawiała strona koncepcyjna i metodologiczna ocenianych prac. Wyraźnie brakuje odwoływania się do wypracowanych na gruncie politologii teorii, szkół myślenia, konstrukcji analitycznych, a więc tego – co będąc dziedzictwem intelektualnym – określa tożsamość politologii. Prace są w pewnym stopniu na „przedteoretycznym” etapie badań politologicznych.
4. odnośnie wartości metodologicznej należy podkreślić, że we wstępach ocenianych prac znajdowały się deklaracje zastosowania określonych metod badawczych, ale nie we wszystkich ocenianych. O ile deklarowane były metody, to były to metody politologiczne. Zdarzało się jednak i tak, że deklaracji określonych metod badawczych nie towarzyszyło ich faktyczne zastosowanie w ocenianej pracy. Ograniczona wydaje się także być świadomość różnorodności politologicznych metod.
5. jednym ze słabszych elementów większości ocenianych prac był wstęp. O ile z reguły dość dobrze był formułowany problem badawczy oraz cele poznawcze, to brakowało wyraźnego określenia hipotez badawczych podlegających weryfikacji i zastosowanych metod badawczych. Dość powszechnie występowała ocena stanu literatury i badań, ale zdarzały się prace, w których tego nie uczyniono.
6. w ocenianych pracach powstałych na kierunku politologia jedynie sporadycznie, wręcz unikalnie, wykorzystywana była literatura obcojęzyczna. Wskazane jest zachęcanie studentów do jej częstszego wykorzystywania.
7. w pracach zauważalne są elementy języka publicystycznego. Sugerowana jest większa troska o stosowanie w procesie pisania prac dyplomowych siatki pojęciowej właściwej politologii. Podmiotem polityki jest państwo, a nie „kraj”.
8. recenzje prac dyplomowych, z nielicznymi wyjątkami, są dość wnikliwe z uwzględnieniem uwag krytycznych. Trudne do zrozumienia są jednak uwagi zgłaszane w recenzjach przez

promotorów prac. Dlaczego nie zostały one zgłoszone na etapie finalizacji pracy.

9. wskazane jest przygotowanie ujednoliconych zasad sporządzania przypisów i struktury bibliografii.
10. wskazana jest bardziej aktywna i kreatywna rola większości promotorów prac dyplomowych na każdym etapie ich przygotowywania. Na etapie określania obszaru badawczego, formułowania tematu pracy, określania jej struktury, formułowania warstwy koncepcyjnej w postaci określenia problemu badawczego, celu poznawczego, hipotez poddawanych weryfikacji, formułowania założeń metodologicznych, ale i sprawdzania i korygowania przedłożonej przez studenta wersji pisemnej.

sugerowane jest wypracowanie swoistego rodzaju wzorca wstępu do prac licencjackich/magisterskich, który powinien zawierać następujące elementy: 1) sformułowanie problemu badawczego, 2) określenie celu/celów poznawczych, 3) określenie hipotez podlegających weryfikacji, 4) analizę struktury pracy i treści rozdziałów, 5) analizę stanu literatury i badań, 6) identyfikację zastosowanych metod badawczych.

Ocena spełnienia kryterium – znacząco.

1.7.2.

Niezależnie od wskazanych powyżej uwag czy sugestii stosowany w ocenianej jednostce na kierunku „politologia” system weryfikacji efektów kształcenia należy uznać za przejrzysty, zapewniający – uogólniając – rzetelność i wiarygodność weryfikacji przyjętych efektów kształcenia. Wskazane jednak jest zastanowienie się nad poszerzeniem różnorodności stosowanych metod weryfikacji. Przedstawiane treści kształcenia oraz warunki zaliczania przedmiotów są zrozumiałe dla studentów i nie budzą ich wątpliwości, ich zdaniem wiedza oraz umiejętności są weryfikowane podczas realizacji projektów, prezentacji przygotowywanych na zajęcia, dyskusji, kolokwium oraz egzaminów. Kompetencje społeczne są rozwijane i sprawdzane podczas ćwiczeń, pracy w grupach oraz praktyk studenckich. System oceny osiągnięć jest zorientowany na oczekiwania i systematyczne pogłębianie ich wiedzy. Potwierdza to m.in. stosowanie zaliczeń etapowych, kolokwium i egzaminów. Co do zasady system sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W tym aspekcie poprawy wymaga liczba zajęć aktywizujących studentów do krytycznego analizowania rzeczywistości oraz formułowania dłuższych pisemnych wypowiedzi. Na pozytywną ocenę zasługuje w opinii studentów umożliwienie im prowadzenia prac badawczych w ramach działalności kół naukowych. Oceniana jednostka na kierunku „politologia” nie prowadzi kształcenia na odległość.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny kryterium 1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się i ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się, powinny jednak być wzbogacone o rozwiązania lepiej pasujące do wybranych przedmiotów (deklarowanych efektów). Każdy etap kształcenia oraz moduł jest objęty systemem weryfikacji efektów kształcenia. Rozbudowania wymaga ilość zajęć poświęconych argumentacji i krytycznemu analizowaniu wydarzeń politycznych, a także zaleca się – na prośbę studentów - zwiększenie komponentu prac pisemnych w toku kształcenia i zaliczania etapowego.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia – w pełni.
Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 2 Uczelnia dysponuje minimum kadrowym oraz właściwą jego relacją do liczby studentów. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy w dyscyplinie oraz w zakresie nauczanych efektów kształcenia. Tym samym zapewnia się właściwą podwalinę dla realizacji zajęć dydaktycznych. Grono współtworzące społeczność akademicką należyce wzmacnia zasoby kadrowe. Uczelnia należyce troszczy się o rozwój zawodowy i dydaktyczny pracowników. Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszarów wiedzy stanowiących środowisko dla nauk o polityce, a ich rezultaty są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia. W badania włączani się studenci.
Zalecenia w odniesieniu do kryterium 2 Brak uwag o charakterze krytycznym. Wobec dyskutowanej z ZO kwestii aplikowania o drugi poziom kształcenia zaleca się dalszy rozwój badań naukowych.
2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*
<i>Opis stanu faktycznego.</i> Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „politologia” Uczelnia zgłosiła 9 nauczycieli akademickich, w tym 3 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. ZO PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczone za zgodność z oryginałem. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt osób które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „politologia”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w § 13 ust. 1, § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1370.); Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy. Tym same osoby zgłoszone do minimum kadrowego (9 nauczycieli akademickich, w tym 3 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 w

grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora) mogą zostać doń zaliczone.

Proporcja liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów kierunku **spełnia** wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1370.);i wynosi ok 1:19,7.

Kierunek Politologia – realizowany jest w oparciu o Instytut Nauk Społecznych utworzony w czerwcu 2012 r. Zatrudnia on 19 osób, w tym 3 nauczycieli z tytułem naukowym i 12 ze stopniem naukowym doktora. Dodać do tego należy 14 zatrudnionych ze stopniem zawodowym magistra. Dorobek naukowy kadry tworzącej minimum kadrowe sprowadza się do:

- a) integracji Polski w ramach Unii Europejskiej, problemów etnicznych lub migracyjnych;
- b) historii i współczesności polskiego ruchu ludowego, neoagrarnizmu, instytucji w polskiej myśli politycznej,
- c) administracja publiczna,
- d) polityka gospodarcza, polityka społeczna, historia najnowsza powszechna,
- e) integracja europejska, polityki szczegółowe Unii Europejskiej, stosunki Unia Europejska – państwa pozaunijne,
- f) bezpieczeństwo międzynarodowe,
- g) systemy polityczne, metodologia badań politologicznych, teoria polityki,
- h) ruchy polityczne, myśl polityczna, stosunki międzynarodowe,
- i) partie polityczne, systemy partyjne.

Należy zatem uznać, że realizację programu nauczania i zakładanych efektów kształcenia zapewnia cała kadra tworząca minimum kadrowe. Struktura kwalifikacji odpowiada przepisom prawa. Cała kadra naukowo-dydaktyczna PWSZ oparta jest na kadrze Wydziału Nauk Politycznych UMCS co stanowi gwarancję po pierwsze jej wysokiej jakości, a po drugie gwarancję jej stabilizacji. Tym bardziej, że kadra UMCS wspiera szeroko współpracę dydaktyczną politologię w PWSZ w o wiele szerszym niż samo minimum kadrowe zakresie.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny. Kadra naukowa to profesorowie tytularni, adiunkci w sporej części związani z UMCS, to wysokiej klasy specjaliści stanowiący mocną stronę kadry naukowo-dydaktycznej Instytutu. Dorobek naukowy osób stanowiących minimum kadrowe na politologii jest stosunkowo zróżnicowany ale, we wszystkich przypadkach, choć w różnym stopniu, uzasadnia zaliczenie ich do minimum kadrowego na tym kierunku. Dorobek naukowy pracowników Instytutu PWSZ w Zamościu, analizowany na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia, mieści się w swym zasadniczym fragmencie, w ramach szeroko pojmowanej problematyki związanej z naukami politycznymi.

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

Opis stanu faktycznego. Kierunek Politologia realizowany jest w oparciu o utworzony w czerwcu 2012 r. Instytut Nauk Społecznych zatrudniający 33 pracowników naukowo-dydaktycznych w tym 3 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych z tytułem i 12 adiunktów ze stopniem naukowym doktora. Podkreślić należy fakt, że dla jednego z profesorów PWSZ stanowi podstawowe

miejsce pracy, co dotyczy także czterech doktorów. Na szczególne podkreślenie zasługuje dorobek samodzielnych pracowników nauki i adekwatność tego dorobku do realizowanego kierunku programu nauczania i zakładanych efektów kształcenia. Bogaty dorobek naukowy wychodzi zdecydowanie poza nauki społeczne, wchodzi w historyczne i w pełni wpisuje się w problematykę nauk o polityce. Prowadzone zajęcia są zgodne bądź to z formalną legitymacją naukową bądź też z treścią ich naukowego dorobku. Asystenci legitymizujący się dyplomami z nauk politycznych i z ekonomii dopełniają kompetentny zestaw pracowników dydaktycznych Instytutu. Poprawność obsady zajęć dydaktycznych została zweryfikowana w toku hospitacji.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny. Zarówno dorobek naukowy jak i doświadczenie wynikające z badań naukowych i osiągnięć dydaktycznych Instytutu jest odpowiednie do potrzeb wynikających z realizacji programu nauczania i zakładanych efektów kształcenia.

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

Opis stanu faktycznego. Już w momencie uruchamiania kierunku Politologia oparto go na zasobach kadrowych Wydziału Politologii UMCS, który to Wydział pozostaje nadal zapleczem kadrowym Instytutu Nauk Społecznych PWSZ. Część pracowników UMCS stanowi dziś trzon Instytutu traktując PWSZ jako podstawowe miejsce pracy. Dla realizacji niektórych monograficznych zadań dydaktycznych Instytut przyciąga doświadczonych ludzi gospodarki i polityki z różnych opcji a w tym także działaczy samorządowych. W PWSZ uruchomiono uczelniany system stypendiów doktorskich i habilitacyjnych i system finansowego wspierania badań naukowych. Asystenci są słuchaczami studiów doktoranckich UMCS. W efekcie, w ostatnich trzech latach w podstawowej jednostce organizacyjnej dwie osoby uzyskały stopień doktora, jedna osoba się habilitowała a jedna uzyskała tytuł profesora. W ramach Instytutu Nauk Społecznych był to jeden doktorat i jedna profesura. Oznacza to znaczące osiągnięcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych i naukowych. Dobrze prezentuje się też naukowa współpraca międzynarodowa pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów wpływająca korzystnie na proces umiędzynaradawiania kadry naukowo-dydaktycznej. Jest to m.in. międzynarodowa współpraca badawcza w ramach współdziałania z Fundacją Adenauera. Współpraca dwóch osób w ramach programu Erasmus, a nade wszystko prowadzenie przez poszczególnych pracowników (6) zajęć dydaktycznych za granicą na Ukrainie, w USA, RFN, Izraelu, Belgii i we Włoszech.

Kilkunastu pracowników PWSZ i Instytutu od lat uczestniczy w naukowej współpracy naukowej Uniwersytetów i Fundacji Ukrainy, Niemiec, Belgii, Rosji, Turcji, Słowacji i Czech. Wymianę międzynarodową nawiązano nawet z Chinami. Jest tu też udział w grantach dydaktycznych Jeana Moneta, a także publikowanie recenzji dla znaczących międzynarodowych czasopism naukowych jak „*Journal of European Integration*” i „*West European Politics*”. Jest także znaczący udział pracowników naukowo-dydaktycznych w licznych konferencjach międzynarodowych w kraju i zagranicą.

Ocena spełnienia kryterium - w pełni.

Uzasadnienie oceny. Uczelnia prowadzi należyłą politykę kadrową gwarantującą właściwy dobór i rozwój naukowy oraz dydaktyczny. Działania PWSZ widoczne są także w obszarze umiędzynarodowienia kontaktów kadrowych, podejmowanych tematów badawczych, mobilności

akademickiej.
2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*
<i>Opis stanu faktycznego.</i> Cechą charakteryzującą PWSZ jest prowadzenie szeroko zakrojonych badań skoncentrowanych wokół dyscyplin w ramach, których realizowane są kierunki studiów. Instytut Nauk Społecznych, mimo krótkiej historii swojego istnienia ma w tym zakresie sporo osiągnięć. Są to osiągnięcia związane po pierwsze z szeroko zakrojonymi problemami badawczymi. Badania skoncentrowane są wokół czterech, wielkich problemów inspirowanych przez wybitnych specjalistów wywodzących się spośród pracowników Instytutu: 1. realizowany poprzez formułę cyklicznych organizowanych, co dwa lata, międzynarodowych konferencji naukowych poświęconych współczesnym problemom transformacji i integracji. Są to konferencje organizowane wspólnie przez Wydział Politologii UMCS, PWSZ i Akademię Ostrońską z Ukrainy. Konferencje te koncentrują się na problemach Europy Środkowo-Wschodniej w procesach transformacji i integracji. Konsekwencją tych konferencji są tomy wydawnicze, 2. sprawy bardziej regionalne i lokalne, jak np.: problematyka życia kulturalnego i społecznego Zamojszczyzny w epoce globalizacji. Także i tu badania te konsumowane były w formie konferencji o charakterze tym razem regionalnym z udziałem Lubelskiego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego i jego oddziałów w Zamościu i Krasnymstawie. Tego typu aktywność stanowi istotny wkład w animowanie życia kulturalnego regionu, 3. problemy społeczeństwa otwartego i partycypacji obywatelskiej. Badania te realizowane są głównie w formule organizowanych cyklicznie seminariów otwartych z aktywnym udziałem koła naukowego studentów- politologów co stanowi ważny aspekt inspirowania postaw i aspiracji badawczych wśród studentów, 4. powołanie uczelnianego wydawnictwa „Officina Simonidis” z wiodącym udziałem pracowników Instytutu Nauk Społecznych. Do tej pory wyszło już kilkadziesiąt opracowań w ramach kilku różnych serii. <i>Ocena spełnienia kryterium – w pełni.</i> <i>Uzasadnienie oceny.</i> Uzasadnieniem oceny jest cenna umiejętność godzenia międzynarodowego i jednocześnie lokalnego spojrzenia na szereg procesów społecznych i politycznych zachodzących w Europie i na Zamojszczyźnie.
2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.
<i>Opis stanu faktycznego.</i> Działalność naukowo-badawcza łączy się bezpośrednio z procesem dydaktycznym. I to nie tylko, dlatego że badania zdecydowanej większości pracowników Instytutu dotyczą problemów związanych z przedmiotami z siatki zajęć studenckich. Przy tym zaś Instytut poszczycić się może wypracowaniem fenomenu przekładania się badań naukowych na realizację efektów kształcenia. Występuje to m.in. w formule organizowanych cyklicznie, co semestralnych dyskusji organizowanych w ramach studentów PWSZ w Zamościu i Akademii Ostrońskiej. Efektem tych cyklicznych debat studenckich są wydane już 4 tomy z serii „Monografie i opracowania”. Zbliżony charakter mają cykliczne debaty, publiczne pod wspólną nazwą „Świat –Polska-Zamojszczyzna wobec wyzwań cywilizacyjnych” co ma bezpośredni związek z realizacją programu nauczania na kierunku politologia. Na potrzeby doskonalenia programu

kształcenia na ocenianym kierunku wpływa też aktywność 4 Studenckich Kół Naukowych, kierowanych przez pracowników Instytutu z tytułem doktora.

Wartym podkreślenia jest także fakt, inspirowania przez pracowników naukowych Instytutów – studenckie koła naukowe zorganizowały szereg konferencji naukowych o tematyce związanej ściśle z elementami programu nauczania na kierunku. Fakt ten odnotować należy zatem także jako wykorzystywanie kierunków badań realizowanych przez pracowników dla projektowania i doskonalenia programu kształcenia w zakresie nauk politycznych. Pozytywnym przykładem jest sposób inspirowania i koordynowania badań realizowanych w zakresie społeczeństwa otwartego i partycypacji obywatelskiej m.in. poprzez inspirowanie szeregu seminariów z aktywnym udziałem studentów i członków kół naukowych. Stanowi to doskonały przykład wykorzystywania badań naukowych w procesie profilowania i doskonalenia procesu kształcenia.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny. W zdecydowanej większości pracownicy Instytutu wkomponowani są w programy badań naukowych, a w ramach tych z kolei badań podejmowane są kwestie najistotniejsze z punktu widzenia doskonalenia programów nauczania w dyscyplinie oraz w powiązaniu z kierunkiem studiów.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia – w pełni.

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 3

Ocenianą jednostkę można określić jako „regionalną” w sensie intensywnych więzi z Zamojszczyzną, stąd rekrutującą – nie licząc studentów z Ukrainy – kandydatów na studia i kształcącą na potrzeby tego regionu. Intensywne, udokumentowane więzi z interesariuszami zewnętrznymi wyrażają się w konsultacji z nimi efektów kształcenia oraz programu kształcenia.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 3

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

Opis stanu faktycznego. Wydaje się, że istotną cechą procesu kształcenia w ocenianej jednostce i na ocenianym kierunku „politologia” jest regionalność, oznaczająca szczególne więzi z regionem Zamojszczyzny, a opinii tej nie zmienia znaczna liczba studentów pochodzących z Ukrainy. To bowiem z Zamojszczyzny pochodzi znaczna część kandydatów na studia, znaczna część absolwentów znajduje tu zatrudnienie, a Uczelnia współpracuje w procesie kształcenia z interesariuszami zewnętrznymi funkcjonującymi w przestrzeni społecznej, gospodarczej, administracyjnej, medialnej, ale i politycznej Zamojszczyzny. Przedłożona ZO dokumentacja jednoznacznie potwierdza, że Uczelnia – także w odniesieniu do kierunku „politologia” współpracuje z otoczeniem politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców. Podmioty te jako interesariusze zewnętrzni uczestniczyli w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, dostosowywaniu efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy, określaniu sylwetki absolwenta. Czynione to jest poprzez cyklicznie przeprowadzane konsultacje z podmiotami zewnętrznymi. Dotyczą one także programów kształcenia i przyczyniają się do ich modyfikacji. Służą temu m.in. opinie pracodawców o praktykantach. Stąd tak skonstruowane zostały dzienniki praktyk oraz umowy i porozumienia z podmiotami przyjmującymi na praktyki studentów, by przyczyniały się do pozyskiwania opinii

interesariuszy zewnętrznych na temat koncepcji kształcenia.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni

Uzasadnienie oceny. Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym w celu rozwoju i trafności oferty studiów w kontekście potrzeby i oczekiwań studentów oraz regionu. ZO potwierdza widoczność oddziaływania przedstawicieli otoczenia na treść efektów kształcenia i dobór tematyki pracy dyplomowych, także jako pokłosie realizacji praktyk studenckich.

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

Opis stanu faktycznego. Oceniana jednostka na ocenianym kierunku „politologia” nie prowadzi kształcenia z bezpośrednim udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne. Widoczne jest natomiast bardzo ściśle osadzenie specyfiki kierunku i specjalności w realiach regionu i miasta. Dostrzegalne są ponadto pozytywne relacje z przedstawicielami otoczenia reprezentującymi sferę publiczną i gospodarczą.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni w powyżej opisanym zakresie.

Uzasadnienie oceny. Podmioty zewnętrzne uczestniczą w określaniu dydaktycznej strony kształcenia, w organizacji praktyk zawodowych, zatem pośrednio w określaniu sylwetki absolwenta. Kontakty utrzymuje się poprzez cyklicznie konsultacje, prowadzenie praktyk.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych – w pełni.

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 4

Uczelnia dysponuje bardzo nowoczesnym, zmodernizowanym kompleksem dydaktycznym, umożliwiającym w pełni kształcenie na poziomie ogólnoakademickim. Zapewnia dostęp do sieci internetowej, którą w procesie dydaktycznym wykorzystuje jako wspomagającą nauczanie.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 4

Brak zaleceń wynikających ze sformułowania uwag krytycznych.

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

Opis stanu faktycznego. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą kształcenie o profilu ogólnoakademickim. Poza budynkiem Rektoratu usytuowanym w centrum starego miasta, wyposażonym w pokoje gościnne dla przybyłych spoza Zamościa nauczycieli akademickich – PWSZ dysponuje dwoma nowoczesnymi i obszernymi budynkami. Główny budynek dydaktyczny, oddany do dyspozycji Instytutu Nauk Społecznych ma pow. użytkową 1780m². Jest to obiekt w pełni nowoczesny, wyposażony w nowoczesne zestawy multimedialne w salach wykładowych i w atrium zainstalowano wielkoformatowe ekrany LCD. Budynek wyposażony jest w system Wi-Fi. W obiekcie funkcjonują nadto trzy laboratoria komputerowe, wyposażone w zestawy komputerowe dla dydaktyków i studentów. W budynku przy ul. Zamojskiego 64 znajduje się 14 sal dydaktycznych. Wszystkie wyposażone w urządzenia multimedialne. Zajęcia WF realizowane są

w wynajmowanych salach gimnastycznych pobliskich szkół ponadgimnazjalnych. Dodatkowo przy ul. Szczebrzeskiej mieszczą się szkolne laboratoria.

Uczelnia dysponuje Domem Student na 90 miejsc noclegowych z dostępem do Internetu.

W ocenie studentów wielkość pomieszczeń i ich wyposażenie są dostosowane do liczebności grup i potrzeb studentów, wyposażenie jest nowe i współczesne. Z aprobatą spotkał się również standard posiadanych przez Uczelnię domów studenta. Budynki Uczelni są wyposażone w bezprzewodowy internet wi-fi.

Ocena spełnienia kryterium - w pełni.

Uzasadnienie oceny. We wszystkich budynkach znajdujących się w dyspozycji szkoły znajdują się sale dydaktyczne z wystarczającą pulą miejsc, ponadto laboratoria komputerowe, sale seminaryjne, stanowiska laboratoryjne i językowe. Wszystkie sale przystosowane są do stosowania technik multimedialnych. Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych w ocenie studentów są dostosowane do ich potrzeb oraz umożliwiają im maksymalizację osiągniętych efektów kształcenia.

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

Opis stanu faktycznego. Jednostka dysponuje infrastrukturą i zasobami zapewniającymi w pełni możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych gwarantujących dostęp do lektury obowiązkowej, zalecanej w sylabusach i do Wirtualnej Biblioteki Nauki. Powstała w 2005 roku od postaw Biblioteka PWSZ, w której wydzielonej części mieszczą się zbiory na użytek studenta Instytutu Nauk Społecznych, zajmuje 3 obszerne i widne pomieszczenia o łącznej powierzchni 140 m². Biblioteka mieści się przy ul. Hrubieszowskiej 24 w budynku Wydziału Humanistycznego PWSZ. Czytelnia z 20 miejscami do pracy indywidualnej oraz 8-mioma stanowiskami komputerowymi. Studenci mają ta bezpłatny dostęp do sieci Internetu.

Na zasoby Biblioteki składa się 13 tysięcy woluminów wydawnictw zwartych, 60 roczników czasopism oprawnych oraz 1400 numerów czasopism nieoprawnych.

W Bibliotece gromadzony jest też zbiór materiałów audiowizualnych. Profil gromadzenia zbiorów dostosowany jest do potrzeb poszczególnych kierunków W Czytelni dostępne są zestawy aktualnych numerów czasopism o profilu politologicznym.

Biblioteka wykorzystuje program biblioteczny LIBRA 2000. Czytelnicy mają możliwość rezerwacji książek on-line. W Bibliotece można korzystać z baz danych.

Biblioteka organizuje szkolenie studentów I roku w zakresie Przystosowania bibliotecznego.

PWSZ podpisała sieć porozumień z Bibliotekami UMCS w Lublinie, z Książnicą Zamojską, z Zamojską Biblioteką Pedagogiczną.

Wyposażenie oraz godziny otwarcia biblioteki są satysfakcjonujące, zapewniony jest dostęp do lektur, a liczba egzemplarzy odpowiada potrzebom. Studenci mają dostęp do biblioteki cyfrowej i zasobów on-line, w tym do biblioteki UMCS w Lublinie oraz Książnicy Zamojskiej i Biblioteki Pedagogicznej. Brak informacji do dostępu do WBN.

Ocena spełnienia kryterium - w pełni.

Uzasadnienie oceny. Studenci Politologii PWSZ mają pełny i wystarczający dostęp do niezbędnej w toku nauczania literatury koniecznej w kształceniu politologicznym. Studenci mają dostęp zarówno do literatury wymaganej podczas zajęć dydaktycznych, jak i do specjalistycznej literatury przydatnej podczas przygotowywania opracowań naukowych oraz prac dyplomowych. Ponadto mogą korzystać z bibliotek innych okolicznych uczelni. Uczelnia zapewnia dostęp do zasobów on-line.

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom

i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.
<i>Opis stanu faktycznego.</i> W Jednostce nie jest prowadzone kształcenie w myśl przepisów prawa. Jednakże umożliwia się studentom i nauczycielom akademickim dostęp do sieci internetowej, przekazuje się materiały oraz poprzez internet zapewnia się dostęp do baz danych. <i>Ocena spełnienia kryterium</i> – w pełni w opisanym powyżej zakresie. <i>Uzasadnienie oceny.</i> W Jednostce w przyjętych przez siebie ramach umożliwia dostęp sieci internetowej oraz traktuje ją jako element wspomagający proces kształcenia.
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy – w pełni.
Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 5 Jednostka zapewnia studentom należyte wsparcie w procesie kształcenia w obszarach naukowym, dydaktycznym oraz materialnym. Zabezpieczone są interesy studentów niepełnosprawnych. Opieka ta wraz z nadzorem merytorycznym w sposób należyty przyczyniają się do zwiększania szans osiągnięcia końcowych efektów kształcenia.
Zalecenia w odniesieniu do kryterium 5 a) wzmocnienie mobilności studentów w środowisku krajowym i międzynarodowym; b) wprowadzenie zajęć w językach obcych.
5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*
<i>Opis stanu faktycznego.</i> System opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami wizytowanego kierunku należy ocenić pozytywnie. Nauczyciele akademicy jak i pracownicy administracyjni są oceniani przez studentów bardzo dobrze. Nauczyciele akademicy są dostępni w trakcie wyznaczonych konsultacji, a ich terminy są dostosowane do potrzeb studentów. W trakcie spotkania studenci potwierdzili, że wykładowcy są dla nich dostępni również poza czasem zajęć oraz wyznaczonych konsultacji, także za pośrednictwem poczty elektronicznej lub telefonicznie. Wymiar czasowy prowadzonych konsultacji oraz pełnionych dyżurów studenci uznali za wystarczający w stosunku do ich potrzeb. Studenci nie zgłosili uwag dotyczących harmonogramu zajęć oraz sesji egzaminacyjnej. Studenci posiadają dostęp do wszystkich niezbędnych informacji związanych z tokiem studiów, w tym harmonogramów zajęć, terminów sesji egzaminacyjnej, kart przedmiotów (przekazywanych podczas pierwszych zajęć) oraz materiałów dydaktycznych. Wszystkie zajęcia w opinii studentów realizowane są zgodnie z przedstawionymi im wymaganiami, a informacje prezentowane podczas zajęć dydaktycznych korespondują z treściami wymaganymi podczas zaliczeń i egzaminów. Zasady przyznawania pomocy materialnej są studentom znane, a wszelkie potrzebne informacje związane z funkcjonowaniem systemu przyznawania pomocy materialnej mogą uzyskać w dziekanacie oraz u członków komisji stypendialnych, w skład których wchodzi także pracownicy

administracyjni.

Jak wynika z Regulaminu, stypendia rektora dla najlepszych studentów przyznawane jest za wysoką średnią ocen oraz za osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe na podstawie utworzonych list rankingowych. Stypendia przyznawane są zgodnie z obowiązującym w Uczelni Regulaminem. Studenci nie zgłosili uwag co do przestrzegania przyjętych w nim procedur.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny. Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów. Nauczyciele akademicki są dostępni podczas konsultacji oraz udzielają studentom niezbędnego wsparcia. Osoby zainteresowane pracą naukową mogą także liczyć na pomoc w zakresie przygotowywania artykułów oraz realizacji projektów badawczych. Uczelnia nie prowadzi kształcenia na odległość na ocenianym kierunku. Studenci nie zgłosili negatywnych uwag dotyczących kwestii związanych z opieką dydaktyczną lub materialną ze strony Uczelni.

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

Opis stanu faktycznego. Studenci ocenianego kierunku mają zapewnioną możliwość uczestnictwa w programach krajowej i międzynarodowej wymiany poprzez uczestnictwo w programie MOST oraz ERASMUS, mogą również w praktykach zagranicznych również w ramach programu, w którym uczestniczy Uczelnia. Uczelnia dostarcza wszelkich informacji na temat programów wspierających mobilność studentów oraz należycie zapewnia opiekę przebywającym na wymianie. Studenci współpracują ze studentami z Ukrainy koncentrując się na przeprowadzaniu wspólnych dysput. Mimo, że studenci mają udostępnione informacje o programach wspierających mobilność, zaledwie kilka osób zdecydowało się skorzystać z możliwości odbycia częściowych studiów zagranicą. Studenci jako przyczynę takiego stanu rzeczy wskazują przede wszystkim barierę językową oraz niechęć przed zmiany otoczenia.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny. W Uczelni prawidłowo funkcjonuje system umożliwiający studentom uczestnictwo w programach krajowej oraz międzynarodowej wymiany. Zainteresowanie studentów uczestnictwem w tych programach jest jednak niewielkie. Studenci mogą uczestniczyć w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, dzięki czemu mają możliwość nawiązywania kontaktów ze środowiskiem naukowym. Uczelnia nie organizuje zajęć w języku obcym. Studenci mają możliwość nawiązywania kontaktów ze środowiskiem akademickim poprzez uczestnictwo w krajowych konferencjach naukowych.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

Opis stanu faktycznego. W ramach Uczelni działa Biuro Karier oraz Praktyk Studenckich, którego zadaniem jest m.in. wspieranie studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy oraz planowania kariery. W ofercie Biura Karier poza ofertami pracy dostępne są także szkolenia związane z rozwijaniem umiejętności miękkich oraz możliwość skonsultowania CV lub odbycia symulacyjnej rozmowy kwalifikacyjnej. Biuro Karier organizuje także targi pracy i praktyk. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uczestniczenia w ogólnopolskich i międzynarodowych studenckich

konferencjach naukowych, dzięki czemu nawiązują nowe kontakty ze środowiskiem akademickim.

Ocena spełnienia kryterium w pełni.

Uzasadnienie oceny. Uczelnia wspiera studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy oraz udziela w tym zakresie niezbędnego wsparcia. Studenci mają możliwość rozwijania kontaktów ze środowiskiem akademickim w ramach konferencji naukowych oraz prowadzenia badań pod kierownictwem kadry akademickiej, mają dostęp do Biura Karier i Praktyk Zawodowych, które udzielają wsparcia. Biuro Karier utrzymuje stały kontakt z podmiotami oferującymi zatrudnienie. Uczelnia umożliwia studentom rozwój kontaktów ze środowiskiem akademickim, m.in. poprzez uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych studenckich konferencjach naukowych.

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

Opis stanu faktycznego. Budynki, w których odbywają się zajęcia na ocenianym kierunku są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. W uczelni działa Komisja do spraw rozpatrywania wniosków związanych z kształceniem i rehabilitacją osób niepełnosprawnych oraz Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych. Uczelnia zapewnia wsparcie osobom niepełnosprawnym m.in. poprzez wypożyczanie sprzętu ułatwiającego studiowania oraz dofinansowywanie zakupu niezbędnych pomocy naukowych. Osoby niepełnosprawne mają możliwość ubiegania się o wyznaczenie im opiekuna naukowego oraz o przyznanie indywidualnej organizacji studiów, polegającej m.in. na dostosowaniu form egzaminów oraz zaliczeń, a także warunków odbywania studiów do posiadanej niepełnosprawności.

Ocena spełnienia kryterium –w pełni.

Uzasadnienie oceny. Uczelnia w należyty sposób zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, dzięki czemu umożliwia im udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych w sposób adekwatny do posiadanej niepełnosprawności.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

Opis stanu faktycznego. Studenci pozytywnie ocenili obsługę administracyjną Uczelni oraz życzliwość i otwartość pracowników administracji na ich codzienne problemy, jako satysfakcjonujące godziny otwarcia Działu Nauczania i Spraw Studenckich oraz innych biur wyspecjalizowanych. Obsługa administracyjna jest kompetentna i chętnie udziela wsparcia, co potwierdza m.in. dokumentacja toku studiów oraz treść wydawanych decyzji administracyjnych.

Ocena spełnienia kryterium w pełni.

Uzasadnienie oceny. Uczelnia w zadowalającym stopniu zapewnia obsługę administracyjną ocenianego kierunku studiów. Pracownicy administracyjni co do zasady są kompetentni i życzliwie nastawieni do studentów i ich problemów.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów – w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 6

WSZJK jest ma należyta strukturę, podział zadań i ról. Jest także funkcjonalny, cechuje go przejrzysta struktura, transparentność. Działania są planowane i ukierunkowane na diagnozę ważnych czynników wpływających na jakość kształcenia, a także na wynikają z przyjętych kierunków i celów działania. Są

także pokłosem działań kontrolnych. Można zatem uznać, że WSZJK ma charakter kompleksowy, bazuje on na procedurach oraz dobrej praktyce akademickiej, zabezpiecza najważniejsze obszary determinujące jakość kształcenia i określające efekt końcowy procesu nauczania. Jest on skuteczny na etapie pozyskiwania informacji, ich analizy, oceny formułowania zaleceń. Procedury projakościowe obejmują studentów, słuchaczy, pracowników naukowych oraz administracyjnych.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 6

- a) objęcie szczególnym nadzorem wskaźniki jakości kształcenia w odniesieniu do studentów rekrutowanych spoza RP;
- b) silniejsze upodmiotowienie ogółu studentów w proces konsultacji i oceny programu i efektów kształcenia.

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

- 6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*
- 6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,
- 6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*
- 6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,
- 6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*
- 6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*
- 6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,
- 6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,
- 6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,
- 6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

Opis stanu faktycznego. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia zwany w Uczelni Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia wprowadzony został na mocy Uchwały Nr 6/I2013 Senatu z dnia 24 września, w której to określono podstawy prawne systemu, główne cele, podmioty systemu oraz jego elementy.

- 6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

Na system kreowania i weryfikacji efektów kształcenia mają wpływ: Komisja ds. Jakości Kształcenia, Senat uczelni, Dyrektorzy oraz studenci, nauczyciele akademicki realizujący zajęcia na kierunku „politologia”, pracownicy administracyjni, a także interesariusze zewnętrzni. Zasadniczym podmiotem

odpowiedzialnym za opracowanie modułowych efektów kształcenia jest nauczyciel akademicki odpowiedzialny i realizujący konkretny przedmiot. Efekty składające się na specjalności są sumą efektów kursów specjalnościowych, natomiast efekty kierunkowe powstawały wspólnie przy zaangażowaniu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Proces tworzenia efektów kształcenia wspomagany jest przez przedsięwzięcia prowadzone poza programem studiów. Są one realizowane przez studenckie koła naukowe, inne organizacje studenckie działające na Uczelni czy też Stowarzyszenie „PRO ACADEMIA”.

W trakcie wizytacji ZO przedstawiona została dokumentacja dotycząca uczestnictwa interesariuszy zewnętrznych i pracodawców (w tym oferentów praktyk) w konsultacjach programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Konsultacje z podmiotami zewnętrznymi przeprowadzane są na podstawie ankiety, która obejmuje trzy zasadnicze obszary badawcze: program studiów, kierunkowe efekty kształcenia oraz perspektywy zatrudniania absolwentów kierunku „politologia”. Z ankiet tych wynika, że przeprowadzono proces konsultacji przy powstawaniu efektów kształcenia dla kierunku politologia oraz gotowość (np. poprzez praktyki) do ich oceny.

Udział studentów w procesie opracowywania efektów kształcenia ograniczył się do udziału w posiedzeniach organów kolegialnych Uczelni oraz wyrażenia pozytywnej opinii przez właściwy organ samorządu studenckiego.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania

Uczelnia regularnie przeprowadza ocenę programu kształcenia, w tym efektów kształcenia, proces kształcenia prowadzący do ich uzyskania, stopień ich przyswojenia. Ocena jakości kształcenia wyrażona osiąganiem założonych efektów kształcenia ma miejsce w odniesieniu do każdego przedmiotu, semestru, praktyk studenckich, dyplomowania. Na poziomie przedmiotów, punktem odniesienia jest przedmiotowy sylabus określający efekty kształcenia i metody ich weryfikacji. Dzienniczki praktyk oraz opinie opiekuna są źródłem wiedzy dot. opanowania efektów przypisanych praktykom studenckim. Dokumentacja z procesu dyplomowania (recenzje, protokoły egzaminacyjne) pozwala monitorować przede wszystkim osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia. W ramach monitorowania stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia, Uczelnia stosuje i takie rozwiązania, które pozwalają pozyskiwać informację w bezpośrednim kontakcie ze studentem, nauczycielem akademickim, czy poprzez ankietę od absolwentów i pracodawców. W ramach monitorowania przeprowadzane są anonimowe ankiety studenckie, które obejmują wszystkie przedmioty i wszystkich prowadzących zajęcia. Jak wynika z przedstawionej dokumentacji, wyniki z monitorowania Władze Uczelni wykorzystują do modyfikacji programu kształcenia, aby umożliwić on studentom zdobycie jak najlepszej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Zdaniem studentów w ramach kierunku przeprowadzana jest systematycznie ankieta oceniająca program studiów oraz nauczycieli akademickich. Uczestnictwo w ankiecie jest obowiązkowe. Studenci podkreślili, że przymusowość ankiety nie jest dla nich problematyczna, ponieważ mają świadomość, że jej celem jest poprawa jakości kształcenia. Pytania zadawane w ankiecie są w opinii studentów jasne i precyzyjne. Ze względu na fakt, że obowiązkowa ankieta została wprowadzona stosunkowo niedawno, studenci nie znają jeszcze jej wyników, wyniki poprzednich ankiet uważają zaś za niemiernodajne ze względu na niewielką liczbę uczestników badania.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

6.1.3. weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

Jednym z elementów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia funkcjonującego w Uczelni, jest system weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na poszczególnych etapach kształcenia. System ten określa wymagania stawiane studentom. Skalę ocen i ogólne zasady okresowej weryfikacji wyników kształcenia oraz zaliczania etapów studiów określa regulamin studiów. Wymagania dotyczące poszczególnych przedmiotów określane są przez prowadzące je osoby w kartach przedmiotów. Warunki i zasady dyplomowania określone są w dokumentacji dotyczącej procesu dyplomowania, w której określony został m.in. regulamin seminariów oraz egzaminów dyplomowych czy też wykaz dokumentów niezbędnych dla przeprowadzenia obrony pracy dyplomowej, egzaminu dyplomowego i otrzymania dyplomu. Ponadto w dokumentacji tej, zawarta została także procedura antyplagiatowa, która określa tryb i zasadę postępowania antyplagiatowego obowiązującego Uczelni. W dokumencie dotyczącym praktyk studenckich zawarty został regulamin praktyk określający ogóle cele praktyk, ich organizację oraz obowiązki organizatorów i uczestników praktyk. Wszystkie powyższe informacje znalazły potwierdzenie w dokumentacji przedstawionej Zespołowi Oceniającemu przez Władze Uczelni.

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia odbywa się poprzez przeprowadzanie regularnych form sprawdzania wiedzy w postaci kolokwiiw śródsesestralnych oraz egzaminów. Ponadto studenci realizują projekty zespołowe, indywidualne oraz uczestniczą w warsztatach dyskusjach, podczas których są oceniani przez prowadzących. W ramach procedur zapobiegających plagiatom Uczelnia weryfikuje prace w systemie „Plagiat” oraz stworzyła procedurę utrudniającą studentom nieuprawnione wykorzystywanie cudzej własności intelektualnej. Ponadto Dyrektor Instytutu przeprowadza ocenę recenzji prac dyplomowych sporządzonych przez promotora i recenzenta.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

6.1.4. zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów

W wyniku przeprowadzonych rozmów z Uczelnianą Komisją ds. Jakości Kształcenia wynika, że potwierdzanie efektów kształcenia uzyskanych poza Uczelnią jest dopiero na etapie formalizowania. Senat Uczelni na posiedzeniu w dniu 20 kwietnia 2015 r. podjął w tej sprawie stosowną uchwałę. W uchwale tej zostały określone cele potwierdzania efektów, zasady, warunki oraz tryb, a także sposoby powoływania i tryb działania komisji weryfikującej efekty uczenia się. Zgodnie z §4 Uchwały, potwierdzanie efektów uczenia się może być przeprowadzone na kierunku, który posiada co najmniej pozytywną ocenę, weryfikacja dokonywana jest w oparciu o efekty kształcenia określone w programie kształcenia, potwierdzanie przeprowadza się w formie teoretycznej lub praktycznej oraz w wyniku potwierdzania efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia. Członkowie wymienionej wyżej Komisji stwierdzili, że w związku z taką możliwością mają pewne obawy, które wynikają z dużej niepewności co do skali zjawiska, oraz samej weryfikacji tych efektów.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

Monitorowanie zawodowych losów absolwentów jest jednym z elementów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, które wprowadzone zostało stosownym Zarządzeniem Rektora. Monitorowaniem zajmuje się Biuro Karier i Praktyk Studenckich. Jego głównym zadaniem jest badanie karier zawodowych absolwentów w powiązaniu z wynoszonymi kwalifikacjami i w konsekwencji nieustanne doskonalenie programu kształcenia. Uczelnia stosuje ankiety elektroniczne w ramach informatycznego systemu monitorowania karier absolwentów LimeSurvey, przeprowadzane są po 3 i 5 latach od ukończenia studiów. W Uczelni działa Koło Absolwentów, które m.in. stanowi gremium konsultacyjne dla Władz Uczelni. Wyniki z przeprowadzonych badań

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia wykorzystuje raporty z przeprowadzonych badań, w takim celu aby zapewniona była jak najlepsza oferta kształcenia na kierunku „politologia”. Jak wynika z analizy raportów z badań, WSZJK dobrze wywiązuje się z powyższej roli, gdyż absolwenci mimo pewnych trudności potrafią znaleźć zatrudnienie zgodnie z akademickim przygotowaniem, tj. w sferze publicznej, w sektorze administracji i relacji bilateralnych w Ukrainą.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

W Uczelni istnieje spójny, zweryfikowany, system pozyskiwania, oceniania i rozwoju kadry dydaktycznej. Polityka w tym zakresie została wypracowana już w momencie podjęcia działalności przez Uczelnię, jej prowadzenie pozostaje w kompetencjach Rektora oraz Dyrektora Instytutu. Obecnie jej przesłanki wynikają z ujawniających się potrzeb i rozwoju prowadzonych kierunków studiów zaś podstawą jest system otwartych konkursów na określone stanowiska. Przyjęte rozwiązania są konsekwentnie przestrzegane, wewnętrznie spójne przynoszą pozytywne rezultaty.

W ramach polityki kadrowej prowadzi się działania systemowe, weryfikujące nauczycieli akademickich, które oceniane są potem na poziomie Instytutu i Senatu Uczelni, takie jak:

- oceny okresowe w oparciu o obszerną ankietę samooceny, oceny przełożonego, obejmującą następujące zakresy: dydaktyka, badania, działalność organizacyjną, szanse rozwojowe;
- hospitacje, także w oparciu o formularz, wprowadzony stosownym zarządzeniem Rektora, realizowane co semestr przez przełożonego, wymagające też akceptacji podlegającego hospitacji;
- oceny studentów w oparciu o co semestralną ankietę elektroniczną wszystkich przedmiotów oraz wszystkich realizujących przedmioty w wielu wymiarach.

Należy stwierdzić, że w Uczelni została wypracowana i jest realizowana konsekwentnie polityka kadrowa. Przez co widoczne są jej pozytywne rezultaty:- kompetentna kadra nauczająca, stabilne minimum kadrowe, dobra atmosfera służąca realizacji przyjętych efektów kształcenia. Efektem dobrze prowadzonej polityki kadrowej są równomierny rozwój zawodowy, w tym szczególnie naukowy, nauczycieli akademickich, co wyraża się uzyskiwaniem stopni naukowych oraz awansami zawodowymi. Warte podkreślenia są interesujące kierunki badań naukowych znajdujące odzwierciedlenie w kilkudziesięciu publikacjach naukowych wydawnictwa uczelnianego, w tym dwu czasopism naukowych o charakterze politologicznym.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

Ocena nauczycieli akademickich odbywa się w formie elektronicznych ankiet wypełnianych przez studentów, które zawierają takie elementy jak: sposób realizacji przedmiotu, przepływ informacji pomiędzy prowadzącym przedmiot, a studentami, realizację efektów kształcenia zawartych w sylabusie czy zakres informacji o zasadach zaliczania przedmiotu. Jak wynika z rozmów ankiety te są elementem okresowej oceny nauczycieli akademickich. Po analizie i wyciągnięciu wniosków z ankiet podczas spotkań Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, modyfikowana jest obsada dydaktyczna przedmiotów, sposób realizacji zajęć, ustala się grupę prowadzących seminaRIA dyplomowe. Ponadto przeprowadza się (tj. dyrektor instytutu) ocenę recenzji prac dyplomowych sporządzonych przez promotora i recenzenta, co stanowi przesłankę prowadzenia zajęć seminaryjnych i recenzowania prac.

Przedłożona ZO dokumentacja w postaci raportów pozwala stwierdzić, że wyniki ankiet studenckich przeprowadzonych na kierunku „politologia” są zdecydowanie pozytywne. Opinia ta znajduje potwierdzenie także w regularnych rozmowach Dyrekcji Instytutu ze społecznością studencką.

W opinii studentów dotychczas przeprowadzone ankiety oceniające były niemiarodajne ze względu na niewielką liczbę uczestników badania, dlatego też nie były one faktycznie wykorzystywane w procesie okresowej oceny nauczycieli akademickich. W ich opinii ze względu na wprowadzenie ankiety obowiązkowej sytuacja ta zmieni się w najbliższym czasie. Podczas spotkania z ZO studenci kilkakrotnie podkreślili jednak pozytywną atmosferę panującą na Uczelni oraz możliwość zgłoszenia uwag dotyczących poszczególnych nauczycieli bezpośrednio przedstawicielom działającym w organach samorządu studentom lub władzom Uczelni.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

W związku z ciągłym doskonaleniem procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, przeprowadzana jest przez studentów, w formie ankiety, okresowa ocena infrastruktury dydaktycznej, w tym biblioteki, oraz obsługi administracyjnej. W trakcie wizytacji przedstawione zostały ankiety oraz ich wyniki, z których wynika, że studenci kierunku „politologia” są ogólnie zadowoleni z warunków studiowania w PWSZ w Zamościu. Ponadto wyniki te przedstawiane są na posiedzeniach Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, co znalazło potwierdzenie w protokołach z posiedzeń. Po analizie Komisja formułuje uwagi oraz zalecenia i kieruje je w zależności od potrzeb do: Kierownika Biblioteki, Władz Uczelni i Dziekanatu. W ten sposób podejmowane są działania korygujące i naprawcze służące poprawie funkcjonowania Uczelni. Ponieważ działania te mają cykliczny charakter, więc następnym elementem doskonalenia jest ponowna ocena.

Niezależnie od ww. ankiety, ocena systemu wsparcia studentów i stanu infrastruktury prowadzona jest na bieżąco w ramach obowiązków władz Instytutu i nauczycieli akademickich będących zobowiązanymi do informowania o potrzebie zakupu np. pozycji literatury i wyposażenia sal dydaktycznych.

Uczelnia zapewnia studentom właściwe warunki infrastrukturalne oraz bazę dydaktyczną umożliwiającą optymalizację osiąganych efektów kształcenia. Stale wzbogacane jest wyposażenie biblioteki Uczelni poprzez dokonywanie zakupu nowych pozycji wydawniczych oraz wzbogacane wyposażenie techniczne sal wykładowych. Kwestie dotyczące infrastruktury podlegają również ocenie w ankietach studenckich.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

6.1.9. sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

Jednym z podmiotów odpowiedzialnych za gromadzenie dokumentacji dotyczącej zapewniania jakości kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Zamościu jest Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, w której kompetencjach jest m. in. opracowanie zasad i opiniowanie polityki jakości. W trakcie wizytacji Władze dostarczyły ZO obszerną dokumentację jakości kształcenia. Jest to np. dokumentacja dotycząca wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w której to znajdują się stosowne zarządzenia, uchwały regulujące WSZJK, dokumentacja dotycząca monitorowania karier zawodowych absolwentów, dokumentacja procesu dyplomowania, dokumentacja związana z interesariuszami zewnętrznymi oraz praktykami studenckimi, a także ta potwierdzająca działania związane z doskonaleniem jakości - oceny poszczególnych podmiotów oraz wyniki tych ocen, opracowane raporty na podstawie tych wyników.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

W związku z uzyskanymi w trakcie rozmów informacjami dotyczącymi dostępu przez studentów czy też kandydatów na studia do danych o programie i procesie kształcenia, które zawarte są na stronie internetowej uczelni (www.pwszzamosc.pl), należy uznać, że dostęp ten jest w pełni wystarczający, co znalazło potwierdzenie m. in. po analizie wyżej wymienionej strony. Na stronie tej znajduje się zakładka „Jakość Kształcenia”, w której to student czy też kandydat mogą dowiedzieć się np. o jakości kształcenia w Uczelni, procedurze antyplagiatowej, sylabusach przedmiotów czy też zapoznać się z przeprowadzonymi hospitacjami zajęć oraz przejrzeć ich protokoły. Ponadto studenci mają dostęp do systemu informatycznego „Wirtualny Dziekanat”, dzięki któremu przekazywane są wszelkie niezbędne informacje takie jak: ogłoszenia od wykładowców, zmiany w harmonogramach, czy też informacje o toku kształcenia. Dodatkowo informacje te wywieszane są na tablicach ogłoszeń znajdujących się w Uczelni. PWSZ wykorzystuje techniki informatyczne w komunikacji z nauczycielami akademickimi i w bieżącym zarządzaniu.

Studenci mają zapewniony dostęp do informacji o programie studiów w szczególności poprzez system informatyczny Wirtualna Uczelnia, w którym umieszczone są m.in. sylabusy poszczególnych zajęć. Sylabusy zawierają elementy niezbędne studentom do właściwego przygotowania się do zajęć. Ponadto studenci mają zapewniony dostęp do wszelkich informacji dotyczących toku kształcenia, w tym harmonogramu zajęć, regulaminu studiów, regulaminu pomocy materialnej, regulaminu praktyk zawodowych oraz zasad dyplomowania.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Ocena spełnienia kryterium 6.1.

Uzasadnienie oceny. Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia ma charakter kompleksowy, bazuje on na procedurach oraz dobrej praktyce akademickiej. Tym samym zabezpiecza najważniejsze obszary determinujące jakość kształcenia i określające efekt końcowy procesu nauczania. WSZJK działa w sposób cykliczny i zgodnie z przyjętym harmonogramem. Jest on

jednocześnie skuteczny na etapie pozyskiwania informacji, ich analizy, oceny formułowania zaleceń. Wdrożeniem i wykonaniem rekomendacji zajmują się stosowne władze czy też ciała kolegialne. Procedury projakościowe obejmują studentów, słuchaczy, pracowników naukowych oraz administracyjnych.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

Opis stanu faktycznego. Uczelnia w ramach działań własnych poddaje ocenie wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia z punktu widzenia jego struktury, metod i narzędzi pracy oraz skuteczności w wychwytywaniu nieprawidłowości w obszarach podlegających ocenie i zdolności do kreowania pożądanych zmian o charakterze projakościowym. Jednym z istotnych elementów jest wprowadzenie (za pełną akceptacją studentów) obowiązkowości ankiety ewaluacyjnej zajęć dydaktycznych, istotnie podnosząc responsywność badań i trafność diagnozy. W Uczelni dokonuje się systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym celu wykorzystuje się wyniki działań kontrolnych w obszarach podlegających ocenie, będące rezultatem pracy ciał kolegialnych (komisja jakości, rady, zespół programowy) oraz osób pełniących funkcje kierownicze i wspomagające. Po każdym semestrze przeprowadza się ocenę wskaźników poziomu nauczania (oceny, skreślenia, dyplomowanie, ewaluacja). Skutkiem tychże działań są podejmowane inicjatywy doskonalące i adaptacyjne, np. w postaci nowych specjalności, uzupełnień kart przedmiotu, zmian zasad ewaluacji zajęć dydaktycznych.

System zapewnienia jakości wymaga ciągłego doskonalenia także w aspekcie zaangażowania studentów, jako interesariuszy wewnętrznych, w budowanie kultury jakości kształcenia. Pomimo, że większość kryteriów formalnych warunkujących wdrażanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w stosunku do studentów, jest wdrożona, w opinii ZO zainteresowanie studentów budowaniem wzrostu jakości kształcenia na ocenianym kierunku wymaga poprawy. Przede wszystkim zaleca się organizowanie spotkań umożliwiających wymianę poglądów pomiędzy poszczególnymi grupami interesariuszy wewnętrznych oraz prezentowanie studentom wyników ankiet oceniających i konkretnych działań podejmowanych przez Uczelnię w związku z ich wynikami.

Ocena spełnienia kryterium – w pełni.

Uzasadnienie oceny. Można uznać, że system jest względem funkcjonalny, pomaga mu w tym przejrzysta struktura, transparentność i racjonalność działań na bazie harmonogramu, powtarzalność czynności oraz upodmiotowienie środowiska, w mniejszym jednak stopniu – ogółu studentów. Poprawy wymaga także stan wiedzy studentów o istocie efektów kształcenia i nowoczesnego zarządzania jakością kształcenia w szkołach wyższych.

* - stopień spełnienia oznaczonego gwiazdką kryterium III i II stopnia warunkuje ocenę kryterium nadrzędnego, tj. odpowiednio II i I stopnia

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Uczelnia do mocnych stron zaliczyła osiągnięty stan rozwoju WSZJK, dojrzały i odpowiedzialnie prowadzony program studiów dostosowany do potrzeb studiujących oraz bardzo dobrą infrastrukturę dydaktyczną. Wydaje się, że tych mocnych stron nie neutralizują słabości, które głównie mają zewnętrzny charakter i w toku pracy dają się częściowo zamortyzować, tj. poziom kandydatów na studia politologiczne, poziom środowiskowej akceptacji systemu KRK, dwuetatowość, niski poziom

dotacji budżetowej, problemy demograficzne. Podkreślić należy, że Uczelnia jest świadoma powyższych ograniczeń, dlatego na tych polach zamierza zintensyfikować aktywność sprowadzając ją do dalszego rozwoju potencjału badawczego celem pozyskiwania dotacji budżetowej oraz do szerszego otwarcia na kandydatów na regularne studia i studia podyplomowe. Silniejsze osadzenie kształcenia w potrzebach rynku pracy zamierza się osiągnąć poprzez (przymusowe) przejście na praktyczny profil studiów, budowę studiów drugiego stopnia, jeszcze silniejsze otwarcie się na rynki zagraniczne oraz umiędzynarodowienie oferty dydaktycznej. Nauczanie od strony finansowej pomoże zabezpieczyć także poddanie się procesowi parametryzacji oraz udział w projektach badawczych.

Zalecenia

1. Realizacja zadań wynikających ze słabych stron zdefiniowanych w analizie SWOT: dalszy rozwój potencjału badawczego, szersze otwarcia na kandydatów na studia, przejście na praktyczny profil kształcenia.
2. W sytuacji zwiększającej się liczby studentów zagranicznych zapewnienie należytego standardu kształcenia, obsługi studentów oraz warunków studiowania.
3. Poprawa poziomu dyplomowania, szczególnie w odniesieniu do metodologicznej strony prac dyplomowych.
4. Umiędzynarodowienie toku studiów oraz zwiększenie mobilności studentów i kadry akademickiej.
5. Silniejsze upodmiotowienie ogółu studentów w proces zarządzania poprzez jakość.

Za przejaw dobrej praktyki należy uznać:

- a) obowiązkowość ankiety ewaluacji zajęć dydaktycznych.

Sporządził na podstawie raportów cząstkowych

Dr hab. Krzysztof Szewior

Wrocław, w dniu 14 lipca 2015